

Høring - Rapport fra ekspertutvalg om vurdering av dagens organisering og styring av statlig barnevern

Høringssvar:

Innledning:

NHO Geneo er landsforeningen for helsenæring, velferd og oppvekst i NHO, og organiserer blant annet private og ideelle leverandører av barneverntjenester langs hele tiltakskjeden.

Disse utgjør en viktig del av kapasiteten og kvaliteten i barnevernsektoren og har tradisjonelt hatt ansvar for barn og unge med så store bistands- og omsorgsbehov, at de trenger barnevernstiltak med særlig høy kvalitet og kompetanse.

Våre medlemsbedrifter har omfattende samhandling med den offentlige barnevernsforvaltningen og Bufdir og Bufetat som sine oppdragsgivere for lovpålagte barnevernstjenester, og for at bistandsplikten til barn og unge som har krav på hjelp får hjelp på rett nivå og til rett tid.

Vi ser positivt på at mandatet og utvalget ble nedsatt for å se på organiseringen av barnevernet, og mener overordnet at NOUen har gitt en solid gjennomgang av status i barnevernet, forvaltningsutfordringer og forslag til mer hensiktsmessig organisering av barnevernet fremover.

Utvalget har overordnet påpekt følgende utfordringer:

Organiseringen med etaten delt i fem, gir svak helhetlig styring og variasjon i tjenestene. Organiseringen gir ikke fagdirektoratet tilstrekkelig legitimitet eller faglig kraft. Ulike styringslogikker og prinsipper for organisering gir økt kompleksitet. Samspillet mellom etatsstyrer og fagdirektorat er gjensidig hemmende for styring og utvikling. Dagens organisering gir ikke nødvendige forutsetninger for å gjennomføre omstillingene til ny innretning (jf. Kvalitetsløftet)

NHO Geneo sin rolle

NHO Geneo tar normalt ikke stilling til hvordan stat og kommune organiserer sin egen forvaltning av lovpålagte tjenester. Imidlertid sitter bransjen vår, og vi på omfattende kjennskap og kunnskap til hvordan det fungerer i praksis, som utførere av oppdragsavtaler fra Bufdir, og i løpende samspill med de regionale Bufetatene for gjennomføringen.

Barnevernsfeltet og bruken av private aktører har utviklet seg enormt over de siste 20 årene, med økt profesjonalisering både i statlig og privat regi, og i hvordan bransjen har bidratt til å løse oppgavene for staten på dette feltet. Det har skjedd en profesjonalisering både i offentlig og privat regi.

NHO Geneo opplever et godt og konstruktivt samarbeid med Bufdir, og blir jevnlig orientert om status/utvikling og endringer på feltet, og vi får som arbeidsgiverorganisasjon anledning til å komme med våre innspill og forslag forankret med medlemmene.

Vi erfarer også at medlemmene våre har et godt samarbeid med Bufdir på overordnet nivå.

Imidlertid erfares det at samspillet med Bufetatene i den konkrete oppfølgingen lokalt av oppdrag, har stor variasjon, og at rutiner, retningslinjer og rammeverk i praksis preges av stor variasjon og tilfeldigheter, selv om lovverk og retningslinjer er de samme.

Bransjen kjenner seg derfor godt igjen i mye av det NOUen beskriver overordnet av statusbildet, og endringsbehovet.

Godkjenningsordningen:

Utvalget foreslår å utvikle dagens godkjenningsordning (BEG) og kontrollen med private tiltaksleverandører, og erstatte dette med mer systematisk kontraktstoppfølging fra Bufdir som inngår avtalene. Utvalget foreslår å styrke tilsynsordningen, samt at institusjonene skal ha mer omfattende internkontroll over egen virksomhet. Dette, sammen med kontraktsoppfølging, blir de store endringene hvis forslaget gjennomføres.

Bransjen ser både fordeler og ulemper med forslaget. Konsekvensene kan bli et mer omfattende kontrollregime, mer dokumentasjon, men også bedre internkontrollsystemer. Det vil forde mer ressurser og tid til administrasjon og forvaltning, både hos leverandørene og tilsynsmyndighetene.

Samtidig er det en gevinst, ved at institusjonene må sikre at kvaliteten og vilkårene i godkjenningsforskriften er oppfylt til enhver tid. Dette vil være "enklere" for de store, mens de små aktørene potensielt vil måtte bruke uforholdsmessig mye ressurser på internkontroll og tilsyn.

Samtidig forventes det også at virksomhetene selv etablerer og følger opp godt, gjennom god internkontroll, og at de får et tydelig ansvar for faglig forsvarlighet og kvalitet i tjenesten i henhold til lovverk. Dette er krav de allerede er forpliktet til å følge gjennom kontraktskravene.

Utvalget foreslår at Statsforvalteren skal ha et samtidig tilsyn med barnevernstjeneste, og helse i tillegg til barneverninstitusjonene, for å sikre at barnet får sine rettigheter oppfylt etter andre lovverk også. Dette vil kunne bidra til en mer helhetlig oppfølging/tilsyn under barnets forløp på institusjon.

Uansett hva som blir førende styring fremover, vil det være positivt med gode og transparente verktøy/maler som både offentlige og private institusjoner/tiltaksleverandører kan bruke i arbeidet med egenkontroll og faglig forsvarlighet.

Øvrige forslag:

Utvalget anbefaler en deling av direktoratet og etaten til to selvstendige organisasjoner underlagt departementet. Å dele i to organisasjoner vil skape klarere ansvarslinjer, styrke faglig uavhengighet og gi nødvendige forutsetninger for kvalitetsforbedring i tjenestene og økt tillit til institusjonsbarnevernet ifølge Utvalget. NHO Geneo støtter dette.

Tiltakene er utformet for å støtte opp under en helhetlig utvikling av institusjonsbarnevernet, der faglige og organisatoriske grep virker sammen. Tiltakene inkluderer blant annet å styrke tilsynet fra Statsforvalteren, utvikle godkjenningsordningen for barnevernsinstitusjoner, heve ambisjonene om et felles, nasjonalt fagsystem som følger barna over tid og styrke arbeidet med faglig og økonomisk normering av institusjonsbarnevernet. NHO Geneo støtter også dette.

Utvalget foreslår også å avvikle særordningen i Oslo kommune, fordi det er behov for å oppnå en mer helhetlig ressursutnyttelse og å legge til rette for en felles nasjonal utvikling av et spesialisert tilbud til en liten gruppe barn og unge. NHO Geneo støtter også dette.

Utvalget anbefaler en gradvis og trinnvis omstilling for å redusere risikoen forbundet med å dele direktoratet og etaten i to organisasjoner.

En trinnvis omstilling gir tid og rom for nødvendig kompetanseutvikling og forankring, og tempoet kan tilpasses til ressursinnsatsen i departementet og direktoratet. En trinnvis omstilling bidrar også til at sektorens ansatte og barn i institusjon opplever forutsigbarhet og trygghet under endringsprosessen.

NHO Geneo støtter dette, og vil understreke at også aktørene (private og ideelle) som skal samarbeide med myndighetene om bistand og kapasitetsleveranser, trenger forutsigbarhet underveis i prosessen, for å trygge driften både faglig, personellmessig og økonomisk.

NHO Geneo og bransjen utdyper gjerne høringsvaret ved ønske og behov for det.

Mvh

Torbjørn Furulund

Bransjedirektør, Helse og Velferd

NHO Geneo